

STATUT
ORDYNACJI
(fideikommissu - rodzinnego)
RODZINY
KSIAŻĄT CZARTORYSKICH
na GOŁUCHOWIE.

Drukarnia pospieszna
J. Szczeciński, Kalisz
1933.

ZRNP-9-1

Działo się
w Poznaniu dn. 20 Maja 1893
w Królewskim Wyższym Sądzie Krajowym.

Obecni:

Radca Wyższego Sądu Krajowego Ulrici, jako Sędzia
Referendarjusz Kempner, jako pisarz sądowy.

W sprawie Ordynacji (fideikommissu rodzinnego) Hrabiny
Kościelec—Działyńskiej, w terminie wyznaczonym na dzień
dzisiejszy do przyjęcia i do obwieszczenia aktu nadawczego,
stał się adwokat Dr. jur. Zygmunt Dziembowski Pomian,
zdolny do działań prawnych i składowi sądu dobrze znany—
tenże oświadczył:

Izabella Elżbieta Marja Teresa Emanuela Anna Zofja
z Ksiąząt Czartoryskich Hrabina Kościelec Działyńska,
wdowa na zamku w Gołuchowie w powiecie Pleszewskim
zamieszkała, czasowo w Paryżu przebywająca, przez
pełnomocnictwo złożone przezemnie przy podaniu do akt
w dn. 24 kwietnia r. bieżącego, a sporządzone przez nią
w Paryżu w dn. 20 kwietnia 1893 r. przed konsulem
Rzeszy Niemieckiej w Paryżu, zleciła mi, abym za nią
i w jej imieniu złożył Wyższemu Sądowi Krajowemu
i podał do protokołu sądowego i do ogólnej wiadomości
akt nadawczy ustanowionej przez nią Ordynacji Rodziny
Ksiąząt Czartoryskich stosownie do wskazań, zawartych
we zmiankowanym pełnomocnictwie i składających się
ze wstępów i dwudziestu paragrafów.

Wskutek tego podaję do wiadomości i do protokołu
za wzmiankowaną Hrabinę Kościelec Działyńską w jej
imieniu, niniejszy akt nadawczy jak następuje:

„Wstęp“

Na zamku w Gołuchowie, w powiecie Pleszewskim, umieściłam zbiór dzieł sztuki różnego rodzaju, który zbierałam w długim lat szeregu. Zyczeniem jest mojem, aby te dzieła sztuki się nie rozproszyły i aby zbiór ten zachował się pełny i cały po wieczne czasy.

Spodziewam się, że zbiór powyższy ogółowi pożytek przyniesie, wywołując i podnosząc upodobanie do sztuki i zmysł piękna; oglądanie tych zbiorów ma być dostępne dla każdego, pragnącego znaleźć tam źródło pomocnicze do badań naukowych i w zakresie sztuki.

Dla tem lepszego zabezpieczenia tych zbiorów przez zachowanie w rękach mej rodziny z uwzględnieniem ich pożyteczności dla ogółu, ja Izabella Elżbieta Marja Teresa Emanuela Anna Zofia z Xiążąt Czartoryskich owdowiła Hrabina Kościelec Działyńska na Zamku Gołuchowskim w powiecie Pleszewskim, z zastrzeżeniem Najwyższego zezwolenia — ustanawiam następującą

Ordynację

rodziny Xiążąt

Czartoryskich

na wieczne czasy, pod następującymi warunkami

§ 1.

Do Ordynacji XX Czartoryskich mają należeć:

1. moje dobra rycerskie Gołuchów z folwarkiem Przekupowo w pow. Pleszewskim
2. moje dobra rycerskie Wszółów w pow. Pleszewskim
3. moje dobra rycerskie Konojad i Doły z folw. Dalekie
4. dobra rycerskie Sepienko wraz z majątkiem Łagiewniki II, w pow. Kościańskim
5. grunta włościańskie Tursko № 8, 10, 61, 82, 96, 121
6. Jako kapitał ordynacki w papierach wartościowych:
 - a) Austriacka 4% Renta złota wartości nominalnej 300.000 Guld. austriackich (trzysta tysięcy Guld.)
 - b) niemiecka 3% pożyczka państw. nominalnej wartości 336.000 marek (trzysta trzydzieści sześć tysięcy marek).
 - c) listy zastawne 3 1/2% Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego (Landschaft) nominalnej wartości 64.000 marek (sześćdziesiąt cztery tysiące marek)

7. Wszystkie meble, dzieła sztuki, obrazy, sztychy, przedmioty srebrne i porcelanowe, które się w Zamku Gołuchowskim znajdują i które są wymienione w załączniku „zbiory sztuki hr. Izabelli Działyńskiej, z domu X. Czartoryskiej, na zamku w Gołuchowie“: z wyjątkiem jednak wymienionej na str. 89 biblioteki, która do Ordynacji włączona nie będzie, a natomiast powinna pozostać przy majątku alodialnym.

§ 2.

Po upływie trzech miesięcy od najwyższego zatwierdzenia aktu nadawczego mają być papiery wartościowe wymienione w p. 6 § 1 złożone do zachowania w Królewskim Urzędzie Depozytowym w Poznaniu.

Użytkowanie procentów od kapitałów ordynackich należy się każdorazowemu Ordynatowi:

Papiery wartościowe nie powinny być w obiegu.

W razie wylosowania lub wycofania papierów wartościowych mają być nabyte inne możliwie tego samego rodzaju.

Ordynat ma obowiązek ubezpieczanie papierów wartościowych od strat wskutek losowania, jeżeli będą istniały odpowiednie instytucje ubezpieczeniowe. W razie gdyby które z papierów wartościowych były wycofane z obiegu, Komitet Ordynacji (§ 17) ma obowiązek zarządzenia co do umieszczenia kapitału na odprocentowanie. Wolno jednak nabywać tylko takie papiery wartościowe, które są zagwarantowane przez Państwo lub prowincję (kraj).

Umieszczanie kapitału ordynackiego na hipotekach ziemskich jest dopuszczalne tylko do wysokości połowy szacunku Ziemstwa Kredytowego.

§ 3.

Kurator Ordynacji (§ 18) ma obowiązek czuwania nad losowaniem i wycofywaniem papierów wartościowych, ubezpieczeniem ich od strat na kursie i wymianą, sztuk wycofanych z obiegu.

Gdyby Ordynat nie spełniał nałożonych nań w myśl § 2 obowiązków wówczas Kurator winien zawiadomić o tem Komitet, który ma prawo zmusić do wypełnienia tych obowiązków ewentualnie w drodze sądowej.

§ 4.

Majątek wymieniony w § 1 ma być niepodzielny,

a użytkowanie z niego służy tylko osobie powołanej, a mianowicie każdorazowemu Ordynatorowi.

§ 5.

Ordynacja XX. Czartoryskich wchodzi w moc z chwilą najwyższego zatwierdzenia. Pomimo, iż według niniejszego aktu nadawczego osoby płci żeńskiej wyłączone są od dziedziczenia Ordynacji, to jednak ja, Izabella Elżbieta Marja Teresa Emanuela Zofja, z domu ks. Czartoryska, będę uważana jako pierwsza właścicielka Ordynacji i dożywotnio z dochodów od majątku Ordynacji korzystać będę. Dopiero po mej śmierci dziedziczyć będą osoby wymienione w § 6 lub ich potomkowie.—

§ 6.

Kolejność dziedziczenia w Ordynacji ustanawia się następująco:

Powołane będą następujące osoby lub ich następcy męscy:

- I. Książę Witold Kaźmierz Czartoryski, syn ks. Władysława Czartoryskiego i jego małżonki Małgorzaty z XX Orleańskich.
- II. Książę Adam Ludwik Czartoryski, syn ks. Władysława Czartoryskiego i jego małżonki Małgorzaty z XX. Orleańskich.
- III. Książę Adam Czartoryski, syn ks. Adama Czartoryskiego i jego małżonki Wandy z ks. Radziwiłłów.
- IV. Książą Zygmunt Czartoryski, syn ks. Adama Czartoryskiego i jego małżonki Elżbiety z hr. Działyńskich
- V. Książę Zdzisław Czartoryski, syn ks. Adama Czartoryskiego i jego małżonki Elżbiety z hr. Działyńskich
- VI. Książę Marcełi Czartoryski, syn ks. Aleksandra Czartoryskiego i jego małżonki Marceliny z ks. Radziwiłłów.
- VII. Książę Jerzy Czartoryski, syn ks. Konstantego Czartoryskiego i jego małżonki Marji z Dzierżanowskich
- VIII. ks. Witold Czartoryski, syn ks. Jerzego Czartoryskiego i jego małżonki Marji z Czermaków

Wyżej wymienieni dziedziczą według praw starszeństwa § 149 ff cz. II Tit, IV A. L. R.

Linja II wtedy dopiero będzie miała prawo dziedziczenia, gdy wygaśnie męskie potomstwo linii I, każda z powołanych w dalszym ciągu linii dojdzie do dziedziczenia

Ordynacji dopiero wówczas gdy wygaśnie męskie potomstwo bezpośrednio poprzedzającej ją linii. Od powyższej zasady pierworodztwa postanawiam wszakże następujące wyjątki:

Gdyby Ordynat mający kilku synów posiadał po za powyżej ustanowioną Ordynacją i inną jaką ordynację rodziny XX. Czartoryskich, którą zgodnie z jej ustanowieniem dziedziczyłby jego syn najstarszy, wówczas będzie miał prawo na wypadek swojej śmierci, przenieść prawo dziedziczenia ustanowionej niniejszem Ordynacją na swego młodszego drugiego z rządu syna.

To przeniesienie może nastąpić przez wyrażenie ostatniej woli w formie przepisanej przez prawo dla testamentów, lub przez oświadczenie notarialne lub przez sąd zaświadczone i do akt Ordynacji złożone.

To oświadczenie może być odwołane tylko przez oświadczającego a nie przez jego spadkobierców. Po zejściu powołanego w tem sposób młodszego syna dziedziczy jego potomstwo płci męskiej według zasad pierworodztwa zgodne § II cz II tit. 4 A.L.R. W wypadku wygaśnięcia i tego potomstwa w linii męskiej powołany będzie ten, który według ustępów 1 i 2 paragrafu uprawniony jest do dziedziczenia, bez względu na to, czy posiada już inną ordynację czy nie. Paragrafy 166 i 179 ff. Część II tyt. 4 A. L. R. nie mają w tym wypadku zastosowania.

§ 7.

Co 10 lat, licząc od dnia ustanowienia Ordynacji, ma być przez Kuratora Ordynacji a pod kontrolą Komitetu ordynackiego (§ 17) sporządzone dokładne drzewo genealogiczne rodziny, jako też wykazy mających prawo następstwa w Ordynacji. Do tego wykazu powinny być dołączone wszelkie dokumenty stwierdzające stosunki spadkowe. Jeden egzemplarz ma być przechowywany w archiwum rodziny XX. Czartoryskich w Gołuchowie, a odpis poświadczony przez Kuratora ma być dołączony do akt Ordynacji.

Równocześnie Kurator powinien się zatroszczyć o hipoteczne zapisanie Agnatów i jest niniejszem upoważniony do czynienia odpowiednich wniosków.

§ 8.

Ordynat powołany do objęcia Ordynacji powinien być wprowadzony przez uroczyste oddanie na które powinien zaprosić Kuratora i Komitet Ordynacji. Ordynatowi ma być przede-

wszystkiem odczytany akt nadawczy, poczem przedstawione mu zostaną katalogi i wykaz załączników, a następnie sprawdzone i opisane ich istnienie i stan. Ordynat winien złożyć przyrzeczenie, że nałożone nań obowiązki spełniać będzie gorliwie i sumiennie. Gdyby Komitet na tę uroczystość się nie zebrał, wystarczy obecność Kuratora, który czynności tych dokona i zaświadczy to odrębnym dokumentem.

§ 9.

Z możności dziedziczenia Ordynacji wyłączeni są:

1. Dzieci nieprawego łoża i adoptowane
2. osoby płci żeńskiej
3. osoby karane za pospolite zbrodnie
4. osoby ubezwłasnowolnione z powodu choroby umysłowej lub marnotrawstwa
5. osoby urodzone z małżeństwa z osobą stanu nieszlacheckiego, z wyjątkiem jedynie, gdy takie małżeństwo zawarte zostało za jednomyślną zgodą Komitetu Ordynacji.

Zgoda taka musi być podpisana przez wszystkich członków Komitetu i dołączona do akt Ordynacji w Gołuchowie.

Dzieci osób wymienionych w p. 3 i 4 nie są wyłączone od dziedziczenia.

Gdyby nawet ubezwłasnowolnienie zostało w następstwie uchylone (Nr. 4) to jednak prawo dziedziczenia danej osobie przywróconem już być nie może.

§ 10.

W następujących wypadkach Ordynat traci prawo do Ordynacji na rzecz najbliższego, mającego prawo do następstwa:

1. Gdy ogłoszona będzie upadłość majątku Ordynata
2. Gdy majątek Ordynacki obłożony został aresztem przez wierzycieli.
3. Gdy Ordynat majątek poważnie dewastuje lub części majątku ordynackiego bez zgody Komitetu odsprzedaje.
4. Gdy Ordynat pozbawiony będzie honorowych praw obywatelskich lub ubezwłasnowolniony.

W razie gdy Ordynat prawa swe utraci otrzymywać będzie na swoje utrzymanie corocznie 10% od czystego dochodu z majątków Ordynacji.

Gdyby jeden z wymienionych w p. 1-4 wypadków miał miejsce kurator ma obowiązek niezwłocznie zawiadomić o tem Komitet, a ten ma decydować, czy Ordynat prawa swe utraci.

Droga sądowa jest w tym wypadku wykluczona.

Gdy tylko zapadnie decyzja Komitetu o wykluczeniu Ordynata, Kurator będzie miał prawo i obowiązek usunięcia tego Ordynata, ewentualnie przeprowadzenia eksmisji w drodze sądowej.

§ 11.

Po śmierci każdorazowego Ordynata, albo wrazie gdyby został on praw do Ordynacji pozbawiony (§ 10) wstępuje na jego miejsce agnat najbliższy według § 6.

Powołany agnat dziedziczyć może Ordynację dopiero po ukończeniu 24 roku życia. Do tej pory zarządza Ordynacją opiekun Ordynata, zawsze jednak pod nadzorem Komitetu Ordynackiego (§ 17)

W tym wypadku dochody z Ordynacji będą używane tylko w 1/3 na rzecz Ordynata, a 2/3 dochodów będą przelewane na fundusz minoracki. Kurator ma kontrolować wpłaty na fundusz minoracki (§ 14).

§ 12.

Co pięć lat kurator powinien przeprowadzać rewizję majątku Ordynacji i przynależności i sporządzać przez siebie sprawozdanie przedstawić Komitetowi, który ze swej strony ma zmusić Ordynata, ewentualnie w drodze sądowej to co brakuje uzupełnić a przedmioty uszkodzone przywrócić do poprzedniego stanu,

§ 13.

Na każdorazowym Ordynacie ciążą następujące obowiązki

1. 5% od czystego dochodu ma on co 1-go lipca z dołu wpłacać na rachunek funduszu minorackiego.
2. 5% od czystego dochodu ma Ordynat corocznie na 1-go lipca z dołu wypłacać swojej Matce i takąż sumę swemu rodzeństwu, które w równych częściach w tej sumie uczestniczą.
3. 4% od czystego dochodu otrzymuje wdowa po zmarłym Ordynacie, o ile nie jest jednocześnie matką Ordynata.
4. Każdorazowy Ordynat ma w należytem porządku utrzymywać zamek i zbiory.
5. Każdorazowy Ordynat ma zarządzać odprawianie nabożeństw żałobnych, a mianowicie:
15 lipca za dr. szę ś p. ks. Adama Jerzego Czartoryskiego

24 grudnia za duszę Anny z książąt Sapiehów księżnej Czartoryskiej.

30 marca za duszę Hrabiego Jana Działyńskiego

14 grudnia za duszę Założycielki Ordynacji

Zajęcie względnie odstąpienie kwot pod L. 2 i 3 wyżej wymienionych jest niedozwolone. O ile by to jednak się stało wtedy obowiązek płacenia ze strony Ordynata upada.

Kurator winien kontrolować, aby powyższe obowiązki były przez Ordynata wypełnione. W wypadku nie wypełnienia powyższych obowiązków, zobowiązany jest Korektor bezzwłocznie donieść o tem Komitetowi, który ewentualnie na drodze sądowej zmusi Ordynata do wypełnienia swoich obowiązków.

§ 14.

Fundusz minoracki składa się z wpłat dokonywanych według § 11 i 13 aktu nadawczego. Pieniądże powinny być umieszczane w procentujących papierach wartościowych i tak samo zarządzane jak i fundusze Ordynacji.

W dziesięć miesięcy po przyjęciu Ordynacji przez nowego Ordynata fundusz minoracki ma być rozdzielony między młodsze rodzeństwo Ordynata.

Jeżeli Ordynat nie posiada rodzeństwa to fundusz minoracki pozostaje nie podzielony i zachowany.

Wpływy pieniężne mają być wnoszone do Królewskiego Zakładu Depozytowego w Poznaniu, a procenty doliczane do kapitału.

Za zezwoleniem Komitetu, Kuratora i Ordynata mogą być z funduszu minorackiego zużyte sumy na wyprawę dla młodszego rodzeństwa do wysokości połowy funduszu.

§ 15.

Kwota rocznego czystego dochodu z Ordynacji (§§ 10. II. 13) ma być ustalona przez Ordynata i Kuratora. Spór co do wysokości czystego dochodu ma rozstrzygnąć sąd polubowny z wykluczeniem sądów zwykłych.

Sąd polubowny składać się będzie z trzech członków, przewodniczyć ma najbliższy pełnoletni agnat — jednego członka sądu mianuje Ordynat, drugiego Komitet. Gdyby ktoś z powołanych członków sądu polubownego w przeciągu czterech tygodni zwłóczył z wykonaniem obowiązków swego urzędu, władze Ordynackie zamianują odpowiedniego zastępcę.

§ 16.

Do wydzierzawienia wystarczy zgoda Komitetu by umowa obowiązywała następcom i mogła być wciągnięta do ksiąg hipotecznych.

§ 17.

Komitet Ordynacji składa się z 3-ch członków.

Jako pierwszych członków komitetu mianuję Panów:

1. Ks. Adama Czartoryskiego na „Wielkim Borze“
2. Ks. Witolda Czartoryskiego zamieszkałego w Pełkniach p. Przeworsk w Małopolsce (w Galicji)
3. Hr. Stanisława Żóttowskiego z Niechanowa.

Komitet decyduje zasadniczo absolutną większością głosów i do ważności oświadczeń piśmiennych wymagane są podpisy dwóch członków. W razie śmierci lub wycofania się jednego z członków mają być dokonane wybory w sposób następujący:

Prawo wybierania mają wszyscy pełnoletni agnaci wylegitymowani w aktach Ordynacji; (§ 7) wybranymi mogą być osoby nieskazitelne, z pełnią praw obywatelskich i zamieszkałe w Europie.

W razie konieczności nowych wyborów wzywa Kurator wszystkich uprawnionych przez listy polecone, by w przeciągu miesiąca podawali na jego ręce odpowiedniego kandydata.

Po upływie 6 tygodni listy mają być otwarte i postępowanie wyborcze zakończone. Wybrany jest kandydat który otrzyma największą ilość głosów. Przy równej ilości głosów rozstrzyga los. Kurator ma obowiązek przeprowadzenia postępowania wyborczego i zakomunikowania o tem Władzom Ordynackim w celu stwierdzenia mocy prawnej tej czynności. Orzeczenie Władz Ordynackich jest obowiązujące i niezaskarżalne.

Jeżeli ani jeden głos nie został oddany, wówczas wybiera Władza Ordynacka odpowiednią osobę z pomiędzy agnatów lub krewnych.

§ 18.

Prawa i obowiązki Kuratora zostały wyżej określone. Ma on być wybrany przez Komitet większością głosów i musi być królewsko pruskim poddanym.

Za swoje trudy Kurator otrzymuje wynagrodzenie, którego wysokość określa Komitet. Wynagrodzenie ma wypłacać Ordynat ze swoich dochodów. Kurator ma sprawdzić co pół roku czy są opłacane procenty od hipotek wniesionych. Gdyby to nie miało miejsca Kurator ma natychmiast nawet w drodze procesu odpowiednią sumę od Ordynata uzyskać i procenty uiścić.

Na pierwszego kuratora powołuję hr. Jana Grudzińskiego na Osieku. Komitet Ordynacki zakomunikuje Władzom Ordynackim o osobie wybranej na Kuratora. Kuratora obecnego i dalszych zatwierdza Władza Ordynacka i zaopatrjuje w odpowiedni dokument nominacyjny.

§ 19.

Zbiory sztuk i Zamek w Gołuchowie mają być udośćnione dla każdego conajmniej przez dni 15 w roku bez opłaty za wstęp.

Dni te mają być przez Ordynata wyznaczone i ogłoszone w pismach publicznych.

§ 20.

Przepisy o kontroli i poszczególnych obowiązkach Ordynata wchodzą w moc dopiero po śmierci założycielki, nie mniej przeto i Kurator i Komitet Ordynacji obejmują swoje obowiązki natychmiast po zatwierdzeniu Najwyższem.

Jako uzupełnienie powyższego aktu nadawczego oświadczył pan adwokat Dr. Zygmunt Dziembowski Pomian co następuje:

Na mocy wspomnianego na początku pełnomocnictwa, jestem przez moją mocodawczynię upoważniony, aby za nią i w jej imieniu, wymieniony § 1 pod p. 7 aktu nadawczego załącznik opiewający „zbiory dzieł sztuki Hrabiny I. Działyńskiej urodzonej Księżniczki Czartoryskiej na Zamku w Gołuchowie” podać do wiadomości i do protokołu sądowego jednakże z wyłączeniem wymienionej na str. 89 biblioteki, która nie ma być wciągnięta. W związku z tem zaznaczam, wyjaśniając, że mocodawczyni moja nie ma zamiaru tego załącznika dotyczącego wzmiankowanych zbiorów sztuki powtórnie do protokołu sądowego podawać, jest jedynie wolę Założycielki Ordynacji, by wymieniony spis zbiorów należał do aktu nadawczego jako załącznik i tylko jako taki został podany do wiadomości.

Zaznaczam to na mocy wyjaśnienia damego przez moją mocodawczynię przy końcu pełnomocnictwa, przyczem wszelkie wyjaśnienia dawane przeze mnie, w jej imieniu, tak samo ją zobowiązują, jak gdyby je sama składała.

Stosownie do wzmiankowanego udzielonego mi polecenia podaje sądownie do wiadomości wzmiankowany wykaz, dotyczący Zbiorów Sztuki który mi został przesłany, datowany w Paryżu 9 lutego 1893 r. i podpisany:

„**Izabella, Elżbieta, Marja, Teresa, Emanuela, Anna, Zoja** urodzona księżniczka Czartoryska, owdowiła Hrabina **Kościelec Działyńska** na zamku w **Gołuchowie** w powiecie **Pleszewskim**” a co do powyższego podpisu przez Cesarskiego konsula w Paryżu w dniu 9 lutego 1893 uwierzytelniony został.

Następnie został wolno i wyraźnie panu Dr. Zygmuntowi Dziembowskiemu odczytany załącznik, składający się z 140 ponumerowanych kart wraz tytułem wpisanym na okładce i zaświadczeniem sporządzonym przed Konsulem Niemieckim w Paryżu, za wyjątkiem jedynie wymienionej na str. 89 biblioteki, przyczem oświadczył on co następuje:

W imieniu mojej mocodawczyni owdowiałej Hrabiny Działyńskiej z domu Księżniczki Czartoryskiej oświadczam, że się zapoznałem z treścią wykazu odczytanego mi przed chwilą, a dotyczącego zbiorów sztuki Hr. I. Działyńskiej z domu X. Czartoryskiej na Gołuchowie i przyjmuję go, za moją mocodawczynię, w całości i w poszczególnych punktach.

Stwierdzam również w imieniu tej ostatniej, że spis powyższy jest tożsamy z załącznikiem wymienionym w p. 7 § 1 aktu nadawczego

Wreszcie stwierdzam niniejszem w szczególności, iż znajdujący się na str. 140 wykazu podpis bardzo dobrze jest mi znany jako podpis mojej mocodawczyni.

W końcu, na mocy udzielonego mi pełnomocnictwa wnoszę o sądowe zatwierdzenie ogłoszonego w dniu dzisiejszym aktu nadawczego, o wyjednanie na to zezwolenia władcy kraju, po otrzymaniu zaś Najwyższego zezwolenia o ujawnienie mojej mocodawczyni w charakterze pierwszej właścicielki Ordynacji, ordynackiego charakteru gruntów do majoratu dołączonych, porządku dziedziczenia, oraz gruntów i dóbr wymienionych w § 1 w aktu nadawczego księdze wieczystej.

Następnie niżej podpisani urzędnicy sądowi na ostatniej stronie wielokrotnie wzmiankowanego spisu, dotyczącego zbiorów sztuki, umieścili obok podpisu Założycielki, następującą wzmiankę:

„Sądownie obwieszczono na rozprawie
w Poznaniu dnia 20 maja 1893“.

Ulrici **Kempner**

Radca Wyższ. Sądu Krajowego Referendarjusz

W końcu cały ten akt został powoli i wyraźnie przeczytany pełnomocnikowi, adwokatowi Dr. Dziembowskiemu Pomian przez niego przyjęty i jak następuje.

podp.: **Dr. jur. Sigismund v. Dziembowski Pomian**

Działo się jak wyżej.

(-) ULRICI

Radca Wyższego Sądu Krajowego

(-) KEMPNER

Referendarjusz